

Наша Слова

Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 28 (1283) 13 ЛІПЕНЯ 2016 г.

Дарагія сябры "Нашага слова"!

У гэтым квартале падліска ўпала па ўсіх абласцях. Шмат хто вырашыў, асабліва ў Менску, што можна летам абысціся без газеты, а, магчыма, нехта і забыўся. Такім нагадваем, што падліска цяпер каштуе: на адзін месяц - 1 р. 6 к., на трэх месяцах - 3 р. 18 к., на 5 месяцаў - 5 р. 30 к. У розніцу цана па дамове паставаў, але прыблізна складае 12 капеек. Газета прадаецца ў шапіках "Саюздуку" толькі ў Лідзе, Гародні, Віцебску і Берасці.

Студзень Красавік

Берасцейская вобласць:		Студзень Красавік	
Баранавіцы р.в.	15 13	Ст. Дарогі р.в.	1 -
Бяроза р.в.	9 9	Стоўбцы р.в.	4 5
Белаазёрск р.в.	1 1	Узда р.в.	6 2
Бярэзіце гор.	7 6	Чэрвень р.в.	3 3
Ганцавічы р.в.	- 1	Усяго:	388 302
Драгічын р.в.	1 -	Гомельская вобласць:	
Жабінка р.в.	1 1	Буда-Кашалёва	3 3
Іванава р.в.	1 1	Брагін р.в.	1 -
Івацэвічы р.в.	5 4	Ветка р.в.	2 2
Камянец р.в.	1 1	Гомель гор.	24 21
Кобрын гор.	2 2	Гомель РВПС	- -
Лунінец гор.	2 1	Добруш р.в.	1 1
Ляхавічы р.в.	1 2	Ельск р.в.	- 1
Маларыга р.в.	1 1	Жыткавічы р.в.	16 15
Пінск гор.	6 7	Жлобін гор.	2 2
Пружаны р.в.	6 7	Калинкавічы гор.	1 1
Столін р.в.	1 1	Карма р.в.	- -
Усяго:	60 58	Лельчицы р.в.	2 -
Віцебская вобласць:		Лоеў р.в.	1 1
Бешанковічы р.в.	1 1	Мазыр гор.	2 2
Браслаў р.в.	1 1	Акциябарскі р.в.	2 1
Віцебск гор.	23 21	Нароўля р.в.	- 1
Віцебск РВПС	2 2	Петрыкаў р.в.	2 1
Верхнедзвінск р.в.	4 4	Рэчыца гор.	1 1
Глыбокае р.в.	8 9	Рагачоў гор.	1 1
Гарадок р.в.	4 -	Светлагорск гор.	2 -
Докшыцы р.в.	4 3	Хойнікі р.в.	2 -
Дуброўня р.в.	1 1	Чачэрск р.в.	2 1
Лэзна р.в.	1 1	Усяго:	67 55
Лепель р.в.	1 1	Гарадзенская вобласць:	
Міёры р.в.	2 2	Бераставіца	3 3
Наваполацк гор.	21 19	Ваўкавыск гор.	8 8
Орша гор.	11 6	Воранава р.в.	4 4
Полацк гор.	7 4	Гародня р.в.	37 33
Паставы р.в.	11 10	Гародня РВПС	15 17
Расоны р.в.	1 1	Дзятлава р.в.	9 13
Сянно р.в.	2 2	Зэльва р.в.	- 3
Талачын р.в.	1 1	Ёў р.в.	3 4
Ушачы р.в.	2 2	Карэлічы р.в.	3 3
Чашнікі р.в.	1 1	Масты р.в.	3 4
Шаркоўшчына р.в.	8 7	Наваградак гор.	3 3
Шуміліна р.в.	1 -	Астравец р.в.	3 3
Усяго:	119 99	Ашмяны р.в.	3 3
Менская вобласць:		Смаргонь гор.	3 3
Беразіно р.в.	3 3	Слонім гор.	12 9
Барысаў гор.	6 6	Свіслоч р.в.	4 4
Вілейка гор.	2 1	Шчучын р.в.	3 2
Валожын гор.	9 8	Ліда	16 10
Дзяржынск р.в.	12 7	Усяго:	132 129
Клецк р.в.	1 -	Магілёўская вобласць:	
Крупкі р.в.	4 5	Бабруйск гор.	3 2
Капыль р.в.	1 1	Бялынічы р.в.	1 1
Лагойск	7 3	Быхаў р.в.	2 -
Любань р.в.	- 1	Глуск р.в.	1 2
Менск гор.	260 211	Горкі гор.	1 1
Менск РВПС	11 7	Дрыбін р.в.	1 -
Маладечна гор.	10 10	Кіраўск р.в.	2 -
Мядзель р.в.	8 6	Клічаў р.в.	1 2
Пухавічы РВПС	5 3	Клімавічы р.в.	1 -
Нясвіж р.в.	5 4	Касцюковічы р.в.	1 1
Смаліяўчы р.в.	2 2	Краснаполле р.в.	2 -
Слуцк гор.	9 8	Крычаў р.в.	1 -
Салігорск гор.	19 6	Круглае р.в.	2 2

ISSN 2073-7033

Магілёўская вобласць:	
Бабруйск гор.	36 28
Марілён РВПС	1 1
Аспіновіч гор.	17 11
Слаўгарад р.в.	1 1
Хоцімск р.в.	1 -
Чэркаў р.в.	- 2
Чавусы р.в.	1 -
Шкліў р.в.	2 1
Усяго	80 57
Усяго на краіне:	846 700

Чаму я іду на выбары?

Падчас сёлетній парламенцкай кампаніі я прыняла ражэнне вылучыць свою кандыдатуру для ўдзелу ў выбарах. Многія задаюць пытанне: а навошта я гэта раблю, калі, на іх думку:

- у нас няма паўнавартаснага парламента, дэпутаты нічога не вырашаюць;
- будзе працаўцаць адміністрацыйны рэсурс на "сваіх" вылучэнцаў, а з іншадумцамі будуть змагацца;

- галасы лічыцца не будуть, а дэпутатаў фактычна амаль прызначылі.

Безумоўна, усе гэтыя разважанні маюць пад сабой пўёны грунт, заснаваны на досьведзе апошніх гадоў. Тым не менш, я лічу, што седзячы і разважаючы на канапе, ні на якія змены не паўплываеш. І толькі выказываючы свою пазіцыю, гуртуючы вакол яе аднадумцаў, актыўна працууючы з людзьмі, можна на нешта паўплываць. Пра гэтыя сведчыць і мой асабісты вопыт як аднаго з кіраўнікоў грамадскай арганізацыі "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны". Не было б у нас ні 23-й гімназіі з беларускай мовай

навучання ў г. Менску, ні газеты "Новы час", ні шмат якіх канферэнцый і выдадзеных кніг, калі б мы спадзяваліся толькі на тое, што нехта гэта зробіць за нас, а мы паглядзім збоку і пакрытыкуем.

У нас ёсць і планы па адкрыці Нацыянальнага ўніверсітэта з беларускай мовай навучання. Але каб гэтае спраўва ажыццяўлілася, ёсць трэба займацца, і пэўныя крокі для гэтага намі зроблены. І для таго я іду ўдзельніцаў у выбарах, каб мець магчымасць вырашыць такія важныя пытанні на больш высокім узроўні, маючы мандат народнага даверу.

Я маю свой погляд на тое, якім павінен быць парламент і на гэта буду працаўца.

1. Парламент - гэта орган народнага прадстаўніцтва. Трыбуна, з якой гучаць выказываючы сваю пазіцыю, гуртуючы вакол яе аднадумцаў, актыўна працууючы з людзьмі, можна на нешта паўплываць. Пра гэтыя сведчыць і мой асабісты вопыт як аднаго з кіраўнікоў грамадскай арганізацыі "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны". Не было б у нас ні 23-й гімназіі з беларускай мовай
2. Парламент павінен

працаўцаць на дзяржаўнай беларускай мове, мове тытульной нацыі. Законы павінны прымацца на беларускай мове і пры неабходнасці перакладацца на іншыя мовы.

3. Заробак дэпутата павінен адпавядаць сярэдняму заробку па краіне, як і пенсія дэпутатату.

Есць і іншыя меркаванні наоконт розных аспектаў нашага жыцця, але пра іх варта будзе казаць пасля таго, як я збяру неабходную колькасць подпісаў для реістрацыі кандыдатам у дэпутаты. Таму я запрашу ўсіх выбаршчыкаў

Стайніцоўскай акругі № 70 - прыхільнікаў апанентаў - павінны прыдзяліцца сваімі планамі і апенданцамі, а таксама па тэл. 8-029-661-65-98.

Чакаем вас на наших пікетах. Члены маёй ініцыятыўнай групы гатовы зафіксаваць ваш подпіс і занатаваць вашу пропанову.

З павагай, першы намеснік старшыні ТБМ
Алена Анісім.

дае хворых у тыфозным бараку. У 1916 памёр бацька, і Алаіза паехала на яго пахаванне. У Лідскім павеце лютавала эпідэмія тыфу. А. Пашевіч засталася, каб дапамагчы хворым, але сама заразілася і памерла. Пахаваная ў Старым Двары пад Лідай.

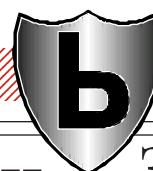
Самымі раннімі з вядомых вершоў А. Пашевіч (Цёткі) лічацца "Лета" і "Восень", апублікаваныя ў зборніку "Скрыпка беларуская" (1906). У цэлым зборнік увасабляе адраджэнцкую пльнину творчасці Цёткі. Амаль адначасова з ім быў надрукаваны яе другі паэтычны зборнік - "Хрест на свабоду" (1906), які прадстаўляе рэвалюцыйна-змагарскі кірунак яе творчасці. Асноўныя матывы паэзіі Цёткі - любоў да родзімы, да прыроды, самаахвярнае служэнне народу. Рэвалюцыйная палітыка і тонкі лірызм, - характэрныя рысы яе лірыкі. Цётка - адна з пачынальніц і беларускай прозы.

Вікіпедыя.

Алаіза Сцяпанаўна Пашкевіч (15 ліпеня 1876, фальв. Пешчын, Лідскі павет, цяпер Шчучынскі раён Гарадзенскай вобл. - 5 лютага 1916; Псеўданімы: Цётка, Мацей Крапіўка, Крапіўка, М. Крапіўка, Крапіўчык, Гаўрыла з Поляцка, Гаўрыла, Тымчасовы, Банадысь Асака і інш.) - беларуская паэтэса, грамадскі дзеяч, публіцыст.

Нарадзілася ў шляхецкай сям'і. Скончыла Віленскую прыватнае сямікласнае вучылішча В. Прозараўай. Настаўнічы пасыпала ў вучылішча БСГ (Беларускай Сацыялістычнай Грамады). Пад пагрозай арышту была вымушана ў 1905 на неўкі час пакінуць Вільню, едзе ў Галіцыю, дзе паступае вольнаю слухачкай (1905) на філософскі факультэт Львоўскага ўніверсітэта. У 1908-09 А. Пашевіч жыве ў Кракаве, вучыцца ў Ягелонскім ўніверсітэце (да 1911). У эміграцыі выходзіць замуж за літоўскага інжынера Сцяпонаса Кайрыса. Прозвішча мужа даволіла ёй зноў вярнуцца ў Беларусь, дзе ў 1914 яна пачынае выдаваць у Менску часопіс для моладзі "Лучынка". На некаторы час зноў выязджае ў Ф

Памёр Міхась Шавыркін

5 ліпеня раптоўна пашоў з жыцця шматгадовы рэактар часопіса "Роднае слова", актыўны сябар ТБМ **Міхась Шавыркін**.

Міхась Шавыркін нарадзіўся 15 верасня 1947 года ў вёсцы Дзяніскія Жлобінскага раёна. Скончыў філалагічны факультэт БДУ. Працаўваў у "Беларускай энцыклапедыі", у часопісе "Народная асвета". З 1987 да 2006 года працаўвалі галоўным рэдактарам часопіса "Роднае слова". Пры ім наклад выдання даходзіў ад 10 тысяч асобнікаў.

Пісьменніца Алена Ма-сла ўзгадвае, што асаба Mihaisya Шавыркіна заўсёды была прысутная ў яе сям'і: бацькі былі настаўнікамі, "Роднае слова" заўжды выпісвалі, лічылі яго вельмі аўтарытэтным выданнем, неад'емнай часткай свайго жыцця.

- Калі я ўжо працаўала ў выдавецтве "Мастацкая літаратура" загадчыцай рэдакцыі дзіцячай літаратуры, а спадара Шавыркіна звольнілі з "Роднае слова", я ўзяла яго на працу. І мне пашацціца больш бізка пазнаёміца і сышціся з гэтым чалавекам.

Я лічу, што з выходам такоі постасці мы асірацелі. На маю думку, Mihaisya Mіkalaevіch належыць да той катэгорыі людзей, пра якіх кажуць "уходящая натура". Ён быў руліўцам на ніве беларушчыны, быў галоўным рэдактарам часопіса "Роднае слова", выдаваў праства ўзорнае выданне. Натуральна, вакол яго гуртавалася вельмі шмат людзей, прытым найлепшых людзей, прафесіяналаў. Пря яго кажуць, што ён быў вельмі патрабавальным і строгім рэдактарам. Але ты, ад каго ён патрабаваў, ён бязмерна любіў і паважаў.

Спадар Mihaisya быў такім чалавекам, які ўмёў уздымацца над мітусней, драбязой. Я яго лічыла сваім старэйшым сябрам, і калі я дзялілася з ім сваім "непярэлікамі" ў прафесійным жыцці, ён слухаў мяне са спагадай, і я разумела, што ён скажа, і гэта было не праз абыякаласць да майго лёсу, а толькі выснова вельмі мудрага чалавека. Ён ўважліва выслухоўваў мяне і казаў: "Спадарыня Масла, пераводы ўсё ў літаратуру. Не стаўцеся да гэтага сур'ёзна". І гэта вельмі дапамагала жыць. Гэта паблажківасць да людзей, да іх слабасці, але разам

з тым умэнне бачыць і цаніць у чалавеку галоўнае.

А яшчэ ён служыў аўяднанню. Ён ніколі не дзяліў людзей паводле таго, хто ў якіх саюзах, хто дзе працуе, хто з кім сябре, хто з кім разышоўся - ён умеў прыміраць, мірыць умёў. Такіх людзей - "яднальнікаў" вельмі мала. Беларусь надзвычай раз'яднаная, кожны цягне ў свой бок. Асабіста для мяне не стала такога чалавека, які ўсё гэта бачыў і хацеў з'яднаць.

А якім уважлівым, клапатлівым ён быў бацькам і дзедам! Гэта было так міла: на-

бываў сеткі садавіны, ішоў пра- ведаць унукаў, дачку Міраславу, якую бязмежна любіў! З любога дня (накшталт дня веснавога раўнадзенства) - мог зрабіць свята, мог пажартва- ваць: "Сёння дзень піянерскай арганізацыі, а я былы камса- молец". У гэтым была ягоная сутнасць - ён не цураўся свайго жыцця, не саромеўся нашай агульнай гісторыі, ні ад чаго не адракаўся.

Ён быў сябрам нашай сям'і. З вялікай павагай да яго ставіліся і муж, і дзеці. Спа- дзянося, гэта было ўзаемна. Для яго сям'і гэта страшны ўдар. Асабіста для мяне гэта вялікая страта.

Паэт Віктар Жыбуль працаўваў у "Родным слове" пад непасрэдным рэдактарствам Mihaisya Шавыркіна:

- Калі я прыйшоў на працу, ён мяне адразу папярэдзіў: "З Шавыркіним пазнаёміся на пачатку 1990-х гадоў, калі ў Менску паўсташа клуб аматараў творчасці Данчыка (Багдана Андрушына). Зміцер стаў старшынём фан-клуба, а Mihaisya Шавыркін - ягоным намеснікам:

- Mihaisya Шавыркін прыклала шмат намаганняў пры стварэнні фан-клуба, друкаўваў у "Родным слове" вершы, ноты песені Данчыка, ад яго мы даведаліся пра гісторыю роду Луцкевіча. Данчыкавых продакт. І збраліся мы заўсёды ў рэдакцыі "Роднага слова" на праспекце Машэрава. Быў там і куточак музея Данчыка. Ладзілі разам імпрэзы, канцэрты Данчыка. Такія ўзнёслыя былі часы, верылі ў перамогу дэмакратыі. Ад яго заўсёды выпра- меняваліся зычлівасць, інтэлігентнасць, аптымізм. Ён быў выбітным змагаром за нацыянальнае адраджэнне. Светлым быў чалавекам. Вечная памяць.

У Mihaisya Шавыркіна засталіся ўдова, сын, дачка, унук і ўнучка.

Вечная памяць!

З успамінаў розных людзей пра спадарыню Лілею Тамашову

18 траўня 2016 г. памерла Лілея Фёдаравна Тамашова. Яна была верным змагаром за беларускую мову, захавальніцай і прыхільніцай беларускай літаратуры. Пахавалі яе побач з мужам, у яго родным Каралёвым Стане, што пад Менскам.

Па падручніках і хрестаматыях, складзеных Лілеей Тамашовай, ужо трох пакалення беларускіх школьнікаў знаўмящица з Янкам Купалам і Якубам Коласам, Максімам Багдановічам і Змітраком Бядулем, а некалькі пакаленняў настаўнікаў карыстаюца яе метадычкамі.

Лілея Тамашова, вяртаючыся з камадзіровак па сельскіх школах, так цешылася просьбам настаўнікаў пра пэравыданне кніг. Яе натхнялі ўдзячныя водгукі, бо яна працавала для людзей. Апантана любіла дапамагаць, вучыць, падзяліцца не толькі парадай. Магла аддаць апошнія. Ніколі не скардзілася, яе аптымізм падтрымліваў і зараджала многіх.

Яна кідалася на дапамогу чужым людзям, нібы ад

гэтага залежыць яе ўласны дабрыт. Часта дзеля справядлівасці яна прымала раашэнні з рызыкай для рэпутацыі і жыцця. У яе часы нават увесці ўжо вядомага тады Васіля Быкава ў школьнную праграму - было сведчаннем мужнасці і волі, непрыміримага сумлення і тонкага пачуцця.

Лілея Тамашова любіла кампаніі, і разам з ёй добра танчылася і спявалася. Цудоўная вандруўка па роднай зямлі ажыццяўлялася пад яе кірауніцтвам, калі гэта яшчэ не было модным і простым. Энергія яе хапала не толькі на карпатлівую і ўдумлівую працу, але і на захапленні: яна не толькі з задавальненнем малаўала і вышывала, працягваючы традыцыі сваіх сялянскіх працдакаў, але і рабіла гэта з выдатным густом і вінаходлівасцю.

У сталым узросце Лілея Тамашова напісала для дзяцей і юнацтва гісторыю свайго жыцця, у якой апісала эпоху рэвалюцый і войн, перасяленняў і рэпрэсій, голаду і беспрацоў, веры і расчаравання... Чытаеш і захапляешся: яя Чалавек змог захаваць у сабе

запаветы, традыцыі і духоўнасць простай сялянскай сям'і, памкненне да справядлівасці, ведаў і прыгажосці.

Цягнула яе да родных мясцін, на Віцебшчыну. Не губляла сувязі з сваякамі ў Віцебску, Багушэўску і Цепляках. Наведавала і дапамагала і аднойчы прывезла адтуль вішню, каб пасадзіць каля дома мужа ў Каралёвым Стане... Беларусь была адзінай, і яна павінна была квітніць. У Лілея Тамашовай быў яркі тэмперамент, і, калі яна прыязджала з вёсак і жарстна абуралася становішчам беларускага настаўніка, станам вясковых школ, падавалася, што зараз сістэма зруйнуетца. Сумленне яе патрабавала справядлівасці.

Дбаючы пра культуру мовы

Надоечы Зміцер Санько выпустиў у выдавецтве "Тэхналогія" сваю новую кніжку "А як па-беларуску? Прыказкі, прымаўкі, фразэмы". У ёй змешчаныя найбольш пашыраныя расейскія выслоўі і их беларускі адказы на пытанні, як сказаць па-беларуску "язык мой - враг мой", "видит око, да зуб неімет", "в ногах праўды нет", "седина в бороду - бес в ребро", "человек предполагает, а Господь располагает", "насильно мил не будешь", "не все коту масленица", "лучше синица в руках, чем журавль в небе" да інш.

Як адзначана ў анатацыі, рыхтуючы гэтае выданне, аўтар меў на мэце паказаць хараство, адметнасць і багацце роднай мовы ў галіне выслоўяў. Яно адрасуецца ўсім, хто імкнецца да чысціні сваёй гаворкі, да вобразнасці і трапнасці ў штодзённым маўленні. Асабліва карысна будзе школьнікам, студэнтам і настаўнікам беларускай мовы і літаратуры.

Адначасова з названай кніжкай ў выдавецтве пабачылі свет яшчэ два выданні на гэту тэму: двухбаковая лістоўка,

А як па-беларуску?

Бягучы год не вытасцілі і злыбу ўзгорадзе: *Тыбіе навінкі, наў кірунку піціцца*

Відзе і наўсякі землі, якія ўзгорадзілі

Відзе і наўсякі землі, якія ўз

Памяць пра Яна Чачота

Ян Чачот - славыны сын беларускай зямлі, першы сябар і паплечнік Адама Міцкевіча, паэт і збіральнік народных песен.

Сябры ТБМ г. Баранавічы сабраліся 9 ліпеня, каб ушанаваць памяць Яна Чачота. Ён нарадзіўся ў вёсцы Малюшычы пад Наваградкам 7 ліпеня 220 гадоў таму, а значную частку свайго жыцця пражыў у Баранавіцкім краі. Назвы ягоных пазмаў гаворыць пра гэта: "Калдычэўскі шчупак", "Узногі", "Мышанка". Нездарма сябры называлі Чачота - Ян з Мыши. Тому шанаваць памяць нашага знакамітага зямляка - абязвязак для жыхароў горада.

Фест у гонар Яна Чачота пачалі з ускладнення кветак да ягонага бюста ў Новай Мыши, усталіванага ў 1996 г. з ініцыятывы Міхася Берната, навуковага супрацоўніка краязнаўчага музея ў Русінах. Працягнулу святочную імпрэзу на сядзібе ТБМ у Русінах.

Чыталі вершы Чачота, узгадвалі яго няпросты лёс. Міхася Бернат распавёў прысутным пра важную ролю рамантызму ў творчасці Яна Чачота і ягоных сучаснікаў: Тамаша Зана, Адама Міцкевіча, іншых сябров "Таварыства філаматаў і філарэтаў", таксама пра ўплыў рамантызму на станаўленне беларускай нацыянальной свядомасці. Вершы Яна Чачота поўнныя любові да Радзімы, спагады да простага люду, замілавання харастром роднай прыроды. У "Таварыстве філаматаў і філарэтаў" ён узначальваў літаратурны аддзел, што азначае прызнанне ягонага таленту сучаснікамі.

Музичную частку прадставіў Сяржук Доўгушаў - унікальны музыка, аўтар шматлікіх музычных праектаў: "Спеўны сход", "Vura" ды іншых. Сяржук расказаў пра музычныя інструменты, якія харектэрныя для Беларусі. Прадставіў унікальны інструмент - колавую ліру, нямногія нават ведаюць, што гэта за інструмент, але гэта менавіта старажытны беларускі музычны інструмент. Напрыклад дуда ўжо папулярнай даследкоў, каб грамадскасць пазнавала і прызначавала яе беларускасць.

А вось колавая ліра яшчэ не адкрыта для наших людзей, яшчэ чакае свайго зорнага часу. Сяржук падрыхтаваў песні на слова Яна Чачота і беларускія народныя песні, якія добра спяваша разам. Госці імпрэзы з задавальненнем спявалі беларускія народныя песні, а пасля канцэрту яшчэ доўга не адпускалі музыку, распітваша пра экспедыцыі, у якіх збіраліся народныя песні, і будучыя музычныя праекты.

- Імя Яна Чачота вартае пашаны, - распавяла Аналія Камбалава, першы намеснік старшыні ТБМ, - я калі рыхтавалася да фесту адчувала страшэнную нясправядлі-

васць, бо Адама Міцкевіча ведаюць і шануюць, а Чачот як бы застаецца ў ягоным цені, але вершы Чачота таксама таленавітыя і пранізлівыя, яны беларускія па сутнасці і зместу, яны напісаныя для нас. Я адчуваю неабходнасць выпраўіць гэту несправядлівасць, тым больш, што Ян Чачот наш зямляк і гэтая неабходнасць кладзеца ў першую чаргу на нас.

Ян Чачот мусіць заняць сваё месца ў пантэоне герояў Беларусі. Ён пакутнік за Беларусь, яго лёс - прыклад жыцця для сучасных людзей, грамадзян Беларусі.

Naučkar

Тры музы Ірыны Багдановіч

6 ліпеня ў Лідскай раённай бібліятэцы імя Янкі Купалы, у рамках імпрэзы "Перакрыжуй мой летуцены быт", адбылася сустэрча з беларускай паэтэсай, перакладчыцай і літаратуразнаўцам, кандыдатам філалагічных навук Ірынай Багдановіч і презентацыя яе новай кнігі "Залатая горка". На мерапрыемстве прысутнічалі работнікі і наведвалінікі бібліятэкі, сябры літаратурнага аўяднання "Суквецце" пры рэдакцыі "Лідскай газеты" і сябры лідскіх арганізацый ТБМ.

Ірына Багдановіч мае лідскія карані, жыве ў Менску, працуе ў Інстытуце літаратуры Акадэміі навук Беларусі. Сёлета, 30 красавіка, яна адзначыла свой 60-гадовы юбілей.

Новая кніга Ірыны Эрнстаўны "Залатая горка" вельмі аўб'емная - у 400 старонак - і шматлікія па жанрах і тэматыцы. Паводле выразу самой аўтаркі, у ёй суседнічаюць тры музы: паэтычная, перакладчыцкая і літаратуразнаўчая. Чытак знайдзе тут і вершы, і пераклады, і артыкулы па гісторыі беларускай літаратуры, і аўтабіографію самай Ірыны Багдановіч.

Паэзія аўтаркі ў кнізе прадстаўлена ў асноўным цыклам "Балтыскія абрэзкі",

у разделе перакладаў трапілі творы такіх прадстаўнікоў польскай моўнай літаратуры XIX стагоддзя, як Антоні Гарэцкі, Ян Чачот, Уладзіслаў Сыракомля, Габрыэля Пузыня. Вядомы нам як паплечнік Адама Міцкевіча, збіральнік фальклору, аўтар вершаў пра беларуское сялянства Ян Чачот раскрываеца тут і як чалавек вельмі глыбокай хрысціянскай культуры, стваральнік свайго роду "паэтычнага катэхізісу". Глыбока

створаным паэтэсай пад уражаннямі ад падарожжа ў 2012 годзе на востраў Готланд - выспу, дзе жыве дух Сярэднявечча, дзе па сённяшні дзень захаваліся величныя сабор XIII стагоддзя, старажытная мураваная цвердзь на ўзбярэжжы, дзе і ў нашы дні праводзіцца сярэднявечныя карнавалы і рыцарскія турніры. Асобныя вершы з "готландскага" цыклу Ірыны Эрнстаўны зачытала перад прысутнімі.

Літаратуразнаўчыя працы ў кнізе "Залатая горка" прадстаўлены артыкуламі аб паэзіі, прысвяченай вастрабрамскаму абрэзку, аб праблеме

аўтарства паэмы XIX стагоддзя "Мачыха" і іншымі.

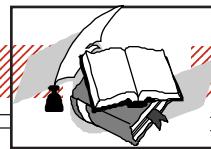
Гаворачы аб сваёй аўтабіографіі, Ірына Эрнстаўна адзначыла, што німала ўспамінаў з дзяяцтва звязана ўсе з Лідчынай. Нашы Нёман і Дзітву яна называе рэкамі свайго дзяяцтва. Яркія успаміны назаўсёды засталіся і ад канікул у летнім лагеры ў нашай Бела-грудзе (гэтыя мясціны настолъкі запалі ёй у душу, што праз шмат гадоў і ўзяць шлюб са

свайм мужам Ірына Эрнстаўна прыехала на Лідчыну, у Бела-грудскі касцёл.

Бліжэй да заканчэння мерапрыемства слынны лідскі бард Сяржук Чарняк выкананы пад гітару песню на верш Ірыны Багдановіч "Млын" - музычны падарунак паэтэсі ад лідзяні, падрыхтаваны спецыяльна да імпрэзы.

**Аляксандр
МАЦУЛЕВІЧ.**

Навіны Германії

Як немцы прасоўваюць новыя тэхналогіі, і што робяць беларусы

Шмат хто з беларусаў бываў у Германіі, Берліне. Таму не мае сэнсу засяроджваць увагу на відавочных адрозненнях краін, такіх як памер заробку, узровень жыцця і дарогі.

Сёння мы расскажам, як немцы прасоўваюць новыя тэхналогіі.

Што найбольш уражвае ў сёняшній Германіі - гэта іхні падыход да карыстання энергіі. Доля энергіі з альтэрнатыўных крыніц дасягнула 30% ад агульнага спажывання - як ад вугалю і АЭС разам звязаных!

Калісьці размовы пра сонечную і ветравую энергію выклікалі толькі ўсмешку. Але на пачатку 2000-х стала зразумела: прадукцыйнасць сонечных і ветравых генератарап расце, а цана на такую энергию падае, і немцы пачалі ўсталёўваць іх паўсюдна. За 15 гадоў інвестыцыі ў альтэрнатыўную энергетыку Германіі склалі 200 мільярдаў ёура. Сума, дарэчы, не такая і гіганцкая, калі ўлічыць маштаб краіны. Затое на сёня ў гэтай галіне працуець каля 400 тысяч чалавек.

- Усё пачынали рамантыкі, але потым замест іх прыйшли капіталісты, - сказаў мne адзін немец, які займаецца тэхабслугойуваннем ветракоў у Ніжній Саксоніі. Пераход на ўзнаўляльную крыніцу - не толькі ініцыятыва "зверху".

Нават простыя сяляне ў Германіі размяшчаюць на дахах дамоў сонечныя панэлі,

У полі - сонечная панэлі. Фота аўтара.

каб быць незалежнымі ад дзяржавы і вялікіх кампаній. Што ў сваю чаргу робіць больш незалежнай саму дзяржаву.

Тут логіка простая: альбо мы купляем энергансбіты (у Расіі) і выводзім сваи гроши з краіны, альбо вырабляем сонечныя панэлі ў сваёй краіне, прадаём іх сваім грамадзянам і пакідаем гроши тут. Так думае нямецкі ўрад.

Некаторыя буйныя гульцы на рынку альтэрнатыўной энергетыкі ўжо ўсур'ёз кажуць, што традыцыйныя энергансбіты аджылі і што наспявая патрэба ствараць штосьці накшталт АПЕК ва ўзнаўляльной энергетыцы.

Дарэчы, немцы скептычна ставяцца да атамнай энергетыкі, да якой беларусы толькі намацаюць шлях. Невілічкая краіна не можа да-

зволіць сабе рызыку новай Фукусімы ці Чарнобыля, мяркуючы яны. А з АЭС такая рызыка заўжды ёсць.

Пасля аваріі на "Фукусіме" ўрад Германіі са згоды ўсіх палітычных партый пастанавіў спыніць усе 17 атамных станцыяў. 8 з іх адключылі адразу ж, у 2015-м - яшчэ адну. Астатнія мяркуеца спыніць да 2022 года.

Другая прычына адмовы ад атамнай энергіі - гэта яе дарагавізна. Так, менавіта дарагавізна! Эта лічыць ашчаднага немца. Яны не маюць свайго ўрану і, па іхніх прагнозах, адэкватная цана на ўран будзе трывама яшчэ гадоў 30, пасля чаго скарачэнне запасаў гэтага рэчыва непазбежна зробіць яго вельмі дарагім. Да таго ж абслугоўванне атамных станцыяў таксама патрабуе велізарных

Дагонім і перагонім

Калі Наваградка працуе ветрапарк з шасці ветракоў. Ён можа забяспечыць электрычнасцю жылы сектар і установы райцэнтра з трыццацітысячным насельніцтвам.

У "Гроднаенерга" Свабодзе паведамілі: як мяркуецца, ветрапарк будзе выпрацоўваць за год 22 мільёны кілаватт-гадзін электраэнэргіі. Першы з шасці ветракоў пачаў працаўаць пяць гадоў таму. Яшчэ пяць былі даставленыя летасць у лістападзе. Да нядыўнай пары ветракі наладжвалі ды выпрабоўвалі, і сёння ўсе яны пад-

Калія Мядзела пачала працаўаць найбуйнейшая ў краіне сонечная электрастанцыя магутнасцю 5,7 MW. Яна можа вырабляць 6,27 мільёнаў kWh электраэнергіі штогод - даставакова, каб на гэты перыяд забяспечыць калія 3 тысяча хаспадараў.

"Гэта найбуйнейшая сонечная электрастанцыя не толькі ў Беларусі, але і ў рэгіёне, яна больш магутная, чым электрастанцыі ў краінах Балтыйскіх, у Польшчы. Сучасная электрастанцыя забяспечыць моцную генерацыю і энер-

Ветракі пад Наваградкам

Сонечныя панелі пад Мядзелем

грошай. Напрыклад, як арганізація бяспечнае пахаванне радыяактыўных адкідаў пасля закрыцця атамных станцый?

Па падліках экацэнтраў, усе выдаткі, звязаныя з закрыццём станцый і захаваннем адкідаў, патрабуюць калія 40 мільярдаў ёура, па некаторых разліках і ўсе 70. А на тое, каб пахаваць усе атамныя адкіды, спатрэбіцца калія 100 гадоў! Месцы для могільніка яшчэ не знойдзены, бо насельніцтва, што живе побач з прапанаванымі раней пляцоўкамі, выступае ражуша супраць такога суседства.

Нарэшце, распад яздерных рэчываў складае сотні тысяч гадоў. І ўвесць гэты перыяд трывортыў пахавання давядзе пільна ахоўваць. А гэта ўсё гроши наступных пакаленняў.

Арцём Гарбацэвіч,
<http://nn.by>

гетычную бяспеку краіны. Уся электрычная энергія будзе падавацца ў беларускія энергетычныя сеткі", - кажа дырэктар кампаніі "Modus Energija" Мікалай Матынок.

З улікам закупачных цэнав, прадугледжаных у законе Беларусі аб узнаўляльных крыніцах энергіі, можна выказаць здагадку, што сонечная электрастанцыя акупіць сябе на працягу 6 гадоў.

Новы абект знаходзіцца побач з возерам Нарач. Тут на ўчастку 15 га абсталявана большыя за 22 тысячи сонечных модуляў. Для таго, каб іх даставіць, спатрэбіўся 31 грузавік.

Паводле СМІ.

Такім чынам Беларусь робіць крокі ў тым жа кірунку. Але гаварыць пра нейкія працэнты ў агульным энергетычным балансе краіны яшчэ рана. Беларусь пры тым жа ўпарты будзе АЭС, а гэта крок у супрацьлеглым кірунку. Ну, але для нас гэта нормальны стан. Без кроку назад нельга зрабіць два крокі наперад.

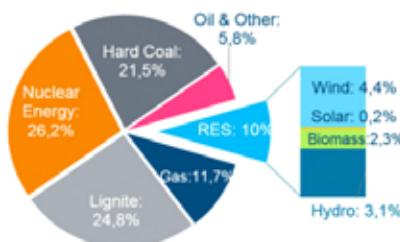

У Ніжній Саксоніі, у які бок вокам не кінь - скрозь ветракі. Фота аўтара.

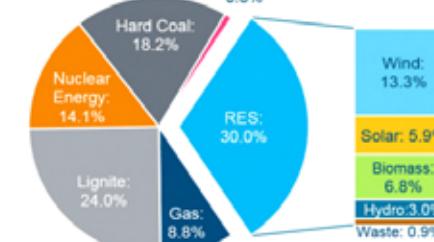

German gross electricity production

2005 total: 622,6 TWh
renewables share: 62,5 TWh

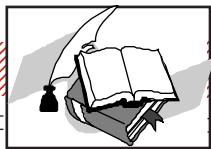

2015 Total: 647,1 TWh
renewables share: ~ 194 TWh

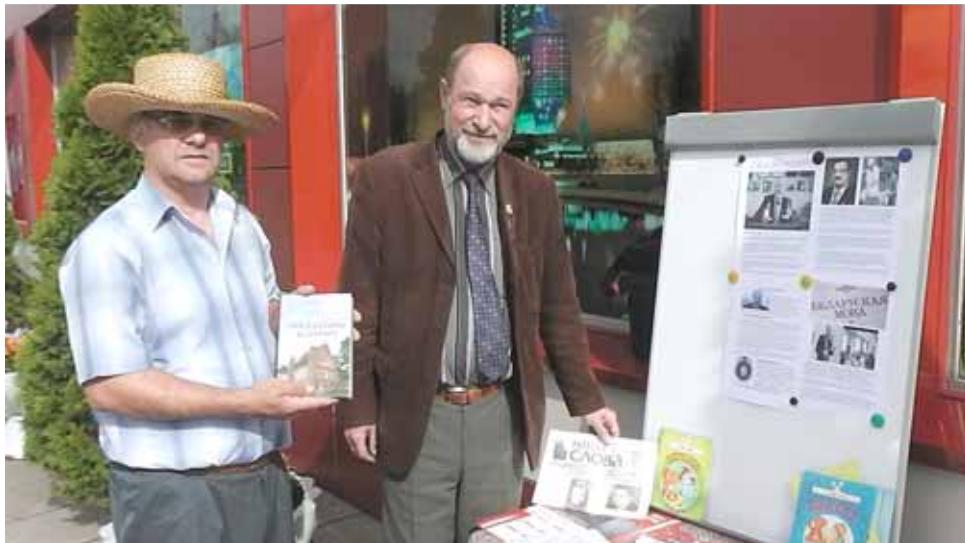
Renewables have overtaken each conventional source to become the largest electricity source in just ten years.

Блакітным колерам пазначаныя долі альтэрнатыўной энергетыкі ў нямецкай валавай вытворчасці электрычнасці. У 2005 - 10%, у 2015 - 30!

Кіраўніцтва ТБМ на перадавой

Пікеты па зборы подпісаў за Алега Трусава

Першыя пікеты па зборы подпісаў за вылучэнне Алега Трусава кандыдатам у дэпутаты ў Чкалаўскай выбарчай акрузе № 96 адбыліся 7, 10 і 11 ліпеня (дадаем здымкі Міколы Лавіцкага з пікета).

На наступных пікетах можна будзе паразмазуляць з самім Алегам Трусавым і падпісцаца за яго.

Пікеты адбудуцца:

14 ліпеня з 17.00 да 19.00 па адрасе: г. Менск, вул. Варанінскага, 1А (каля крамы "Хэпі Хэнд" насупраць палаца Чыгуначніка);

18 ліпеня з 17.00 да 19.00 па адрасе: г. Менск, вул. Маскоўская, 17 (каля Акадэміі кіравання);

19 ліпеня з 17.00 да 19.00 па адрасе: г. Менск, вул. Маскоўская, 17 (каля Акадэміі кіравання);

21 ліпеня з 17-ці да 19-ці гадзін па адрасе: г. Менск,

вул. Магілёўская, 12 (каля ўніверсама "Магілёўскі").

Жыхары гэтай акругі, пачынаючы з узросту 18 гадоў, могуць паставіць свой подпіс за вылучэнне кандыдатам у дэпутаты па вышэйзгаданай акрузе старшыні ТБМ Трусава Алега Анатольевіча.

Гэта можна зрабіць у ліпені кожную сераду і чацвер у сядзібе ТБМ па адрасе: вул. Румянцева, 13, каля станцыі метро "Плошча Перамога" з 17.00 да 19.30.

Для таго, каб паставіць подпіс, з сабой трэба мець пашпарт.

Nаш кар.

Да ўвагі выбаршчыкаў Стойблюўскай выбарчай акругі № 70, якая ўключае Стойблюўскі і Нясвіжскі раёны

Усе жадаючыя, жыхары гэтай акругі, пачынаючы з узросту 18 гадоў, могуць паставіць свой подпіс за вылучэнне кандыдатам у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па вышэйзгаданай акрузе першага намесніка старшыні ТБМ Анісім Алены Мікалаеўны.

Гэта можна зрабіць у ліпені кожную сераду і чацвер у сядзібе ТБМ па адрасе: вул. Румянцева, 13, (непадалёк ад станцыі метро "Плошча Перамогі") з 17.00 да 19.30.

З сабой трэба мець пашпарт.

Подпісы таксама можна будзе паставіць на пікетах, якія будуць арганізаваныя на тэрыторыі гэтай выбарчай акругі. Інфармацыю пра пікеты мы паведамім пазней.

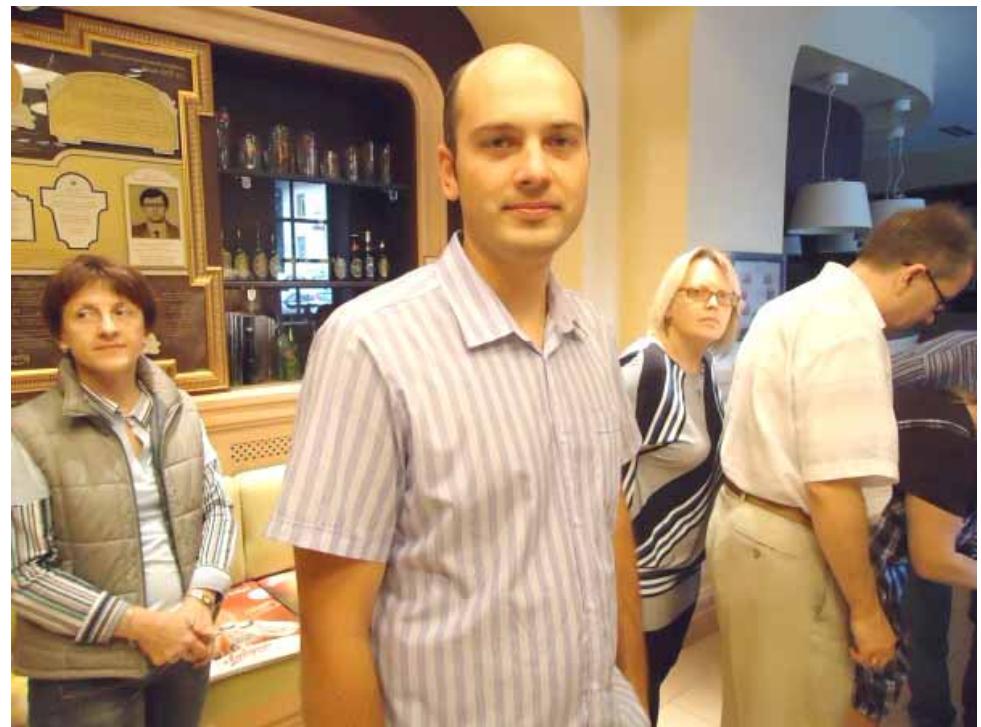
Можна таксама паставіць свой подпіс у члену ініцыятыўнай групы, якія збіраюць подпісы ў населеных пунктах Стойблюўскага і Нясвіжскага раёнаў.

Дадатковая інфармацыя па тэл. 8-029-6616598.

Ініцыятыўная група па вылучэнні Алены Анісімі

кандыдатам у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў.

Сябрам грамадскага аб'яднаная "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны"

Паважаныя сябры!

Галоўная задача ТБМ - адроджэнне беларускай мовы ў дзяржаўным, грамадскім і духоўным жыцці беларускага народа.

Кожны з нас, сяброву ТБМ, несумненна падзяляе занепакоенасць сітуацыяй, што склалася з беларускай мовай, пра гэта сведчыць сам удзел у грамадской арганізацыі.

Для дасягнення задач, пастаноўленых перад ТБМ, намі абіраецца кіраўніцтва арганізацыі - ад кіраўнікоў раённага і гарадскога ўзроўняў да кіраўнікоў рэспубліканскай арганізацыі.

Са свайго боку, кіраўніцтва рэалізуе план мерапрыемстваў для дасягнення пастаноўленых перад арганізацыяй задач.

Праца праводзіцца вельмі вялікая і складаная. Вы ўсе сутыкаецеся з дзяржаўным бюрократычным апаратам і ведаеце асаблівасці працы з ім. Большасць матэрыялаў па сваёй дзеяносці мы імкнемся выкладаць на партале ТБМ у інтэрнэце і друкаваць у газете "На-

ша слова".

Кіраўніцтва ТБМ увесе час чуе ў свой бок скары на недастатковую працу ў кірунку адроджэння мовы, малую колькасць рэальных захадаў і г.д.

Сябры, ад невялікай колькасці актыву ТБМ мала чаго можна патрабаваць. Таму мы перыядычна звяртаемся з просьбай аб Вашай дапамозе. Бо ў некаторых выпадках некалькі лістоў ад арганізацыі не могуць паўплываць на вынік, але шэсць-дванаццаць тысяч лістоў, безумоўна, дадуць плён.

З пачатку 2016 года Менская гарадская арганізацыя ТБМ пачала перапіску з гіпермаркетамі, каб у іх адкрылі хаця бы адну касу з беларускай мовай абслугоўвання, адказы былі стандартнымі: прынялі да разгледу, але нікому гэта не патрэбна, бо ў нас дзве дзяржаўныя мовы.

Далей быў зварот да Вас, сябры, каб кожны напісаў мінімум адзін ліст у падтрымку нашай ініцыятывы і даў зваротную інфармацыю. І вось ужо пайшоў другі месяц, але

ад вас нічога няма.

І тут паўстае пытанне, ці патрэбна кіраўніцтву ТБМ арганізоўваць такія ініцыятывы, калі ад сяброў арганізацыі ніякай падтрымкі.

Сябры, па ўсёй краіне нас з вамі паводле апошніх звестак больш за шэсць тысяч чалавек, думаю, што напісаць адзін ліст (тым больш ёсць іх узоры) не складана і па грашовых выдатках, і па фізічных намаганнях.

Без дзейнай падтрымкі сваіх сяброву любая грамадская арганізацыя не можа дасягнуць пастаноўленых перад ёю задач. Праявіце, калі ласка, больш актыўнасці да гэтай ініцыятывы і да наступных. І тады беларускай мовы стане болей у нашым з вамі штодзённым жыцці.

Спадзяюся на вашу падтрымку!

З павагай,
старшыня Менскай
гарадской арганізацыі
грамадскага аб'яднаная
"Таварыства
беларускай мовы імя
Францішка Скарыны"
Аляксандр Давідовіч.

ЦЕНТРАЛЬНАЯ КОМИССИЯ
РЕСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
ПО ВЫБОРАМ ПРОВЕДЕНИЮ
РЕСПУБЛІКАНСКИХ
РЕФЕРЕНДУМОВ

ул. Советская, 11, 220010, г. Минск
тэл./факс (+375 17) 327 19 03
E-mail: info@rec.gov.by
www.rec.gov.by

Старшыня грамадскага
аб'яднання "Таварыства
беларускай мовы
імя Францішка Скарыны"
Трусаву А.А.

Паважаны Алег Анатольевіч!

Наконт Вашага звароту аб адсутнасці беларускамоўнай версіі афіцыйнага сайта Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выборах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў паведамляем наступнае.

Інфармацыя, размешчаная на інтэрнэт-сайце Цэнтральнай камісіі, адпавядае патрабаванням, якія прадугледжаны Палажэннем аб парадку функцыянавання інтэрнэт-сайтаў дзяржаўных органаў, зацверджаным пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 29 красавіка 2010 г. № 645.

Пытанне аб размяшчэнні інфармацыі на беларускай мове можа быць разгледжана ў будучыні.

Версія сайта на англійскай мове створана для замежных (міжнародных) наглядальнікаў, вялікая колькасць якіх традыцыйна прысутнічае пры правядзенні презідэнцкіх і парламенцкіх выбараў.

Старшыня камісіі Л.М. Ярошына.

(Працяг. Пач. у папяр. нумарах.)

* * *

Авоці мне! У прыкарыйных паэтаў
Слёзы па Бацькаўшчыне -
Заўсёды склізкія слёзы.

* * *

Ну які ты паэт беларускі,
Калі дзееці і ўнукі твае
Беларускай грэбуюць мовай, але...?!

* * *

Яны яшчэ прыкідваюца
часам дурнямі,
А то - сляпымі і глухімі,
Каб на сябе не ўзяць якой адказнасці.

* * *

Паэт прадажны, паміраючы,
Шаптая: "А дзе за смерць мне
Ганарап?!"

* * *

У большасці паэтаў-тутакоў
такая завядзёнка -
Няздатнымі лічыць
Адзін другога.

* * *

О нехлямажасць і
прыдуркаватасць "мілыя":
Адзін упаў на роўным месцы -
Другі з яго там радасна рагоча.

* * *

А як любяць яны латарэйная гульні:
Заўсёды халаву любіў
Прымітыўны хітрун.

* * *

Адзін аднаго пад'ядыкаюць
На прымітыве -
На гэтым базуецца гумар тутэйшы.

* * *

Шмат можна было б
пералічваць заганаў,
Але шкада часу і паперы,
Ды і ці мецьме гэта карысць.

* * *

Цікава, а ў царстве птушынім
Ці існуе такое -
Мовы сваёй выракацца.

* * *

А ў "год культуры"
Мову нашу родную
Шчэ больш "культурна"
стануць вынішчаць.

* * *

Нат і на дні пісьменнасці беларускай,
Не кажучы ўжо
пра дзень роднай мовы
Беларускага слова
ад начальнікаў - ані-ні.

* * *

Пазбаўлена правоў
дз-факта мова наша,
Час надыходзіць і дз-юра...
Трымаймася, змагаймася,
не падымайма руکі!

* * *

I "ЛіМ" і "Звязда" губляюць сябе,
А ўсё таму, што сядзяць на мове,
А не змагаюца за яе.

* * *

Хто мову Айчыны сваёй
Не пакінӯ,
Не пакінє і неба яго.

* * *

Няма у нябесах сметнікаў, куды б
Які паскуднік мог бы выкінуць
Штось з беларускага
прыгожага пісьменства.

* * *

I помнік з надпісам на роднай мове -
Таксама ліст-пасланне
У Беларусь нябесную.

Законы неба не адмяняюцца (Нябесная Беларусь)

ПАЭМА-ЭС

Яны ўнізе змагающа
з беларушчынай.

* * *

Цялесных тыпаў,
Адкормленых і пладкіх на іншых кошт
Не знайдзеш, не сустрэш там.

* * *

Не сустрэш там і служак Божых,
Што пра выгоды
ўласныя клапоцяцца,
А самавыстаўляюча
нібы пасланнікі ад Творцы.

* * *

А неба бывае яшчэ і такое,
Што падаюць з яго не на паверхню,
А ў цемрадзь - прорву зямлі.

* * *

У нябесах няма пагрозаў -
Ад усходу - мангола-татарскай,
А ад заходу - ганашыстай бязбожна.

* * *

Хто здраджвае нябеснай Беларусі
На зямлі, -
Ідзе ў злавеснае небыццё.

* * *

Мы так глыбока ў зямлю зашыліся,
Што без нябесаў
Не вярнуць Айчыну нам.

* * *

У небе, у самым небе,
Здараецца, наплываюць
жывыя аблокі;
Ды то не аблокі, а Духу выявы.

* * *

А як глянеш уверх:
Там - і Герадот, і Тацый, і Мішле,
І Ластоўскі між імі.

* * *

Лышчынскі весела
спрачаецца-жартуе
У асяродку Кальвіна,
Сакрата і Скарыны,
І многіх іншых
адраджэнцаў-рэфарматараў.

* * *

А хто гэта там ідзе?!
Вераніцын з "Тарасам..."
І з "Эніядай..." Равінскі!

* * *

Ці то не Рэйтан Станіслаў
І Палах Ян,
Якія сваёй смерцю
Бацькаўшчыну ратавалі.

* * *

А гэта Каліноўскі і Тупак Амару,
І Шандар Пецефі,
Свабодныя, пасмейваюца
над расійскім і сусветным рабствам.

* * *

Тут ветліва, сардечна сустракаюць
Нязломнага Альгерда Абуховіча
Сам Данцэ, Гётэ з Шыллера,
і Байран, і Гюго.

* * *

А вунь Францішак Багушэвіч,
Удзячны Украіне за прытулак,
Пра беларушчыну Шаўчэнку мовіць.

* * *

Яўген Гучок

* * *

А гэта хто?! А гэта Мележ
Чытае карэктuru новай сваёй кнігі
"У нябесах людзі".

* * *

Адзін з апосталаў апошніх
праўды Быкаў,
Атросшыся
ад псеўдасябрукоў зямных,
З палёгкай далучаеца
да патрыётаў аднадумцаў.

* * *

А вось праміла гутарку вядуць
Рамантыкі, паэты, патрыёты
Скот Вальтар і Уладзімір Каараткевіч.
* * *

Глядзі сюды.
Ды то ж Мікола Ермаловіч,
А побач з ім Міхась Ткачоў
І многа іх прыхільнікаў -
сапраўдных беларусаў.

* * *

А вунь і Баразна Лявон;
Ён барануе ў нябесах глебу
Для будучых усходаў
беларускіх на зямлі.

* * *

А то славутыя акторы нашы
Юрый Авяр'янаў
і Дубашынскі Павел,
І безліч іх прыхільнікаў навокал.

* * *

Вунь грамада "безвінно убіенных",
Што "скрадзены" рэжымамі былі,
І сярод іх нямала беларусаў.

* * *

А гэта грамада татараў беларускіх,
Іх на чале Сцяпан Александровіч
І Якубоўскі з Канапацкім.

* * *

А там кангрэс музейшчыкаў сусветны
І сярод іх прысутнічае правадзеяна
Навуковец Белы Анатоль.

* * *

А гэта мужны праўдалюб Наўроцкі
Алесь - пазт, празаік, доктар,
Зацкованы ўладамі
і іх літаратурнымі паслагачамі.

* * *

А ці не Содаль гэта
З прыемнаю усмешкай
і кніжкаю сваёй
Спяшаецца ў "Спадчыну"
ўжо нябесную?!

* * *

Дух Цяпінскага,
Ясінскага і Каліноўскага,
Паўстанцаў Слуцкіх дух
Заўжды вітае годных беларусаў.

* * *

І добра адусюль відаць,
як Мураўёў-кат, вешальнік
З аднапляменнай сваёй хэўраю
Галовамі ўніз вісяць
і дрыгаюць чупрынамі.

* * *

Так, нябесная зорная музыка
Выпрамляе і леку душы
У адрозненні ад папсы,
што пануе ўсцяж на зямлі.

* * *

О музыка нябес!
Адсюль натхняліся народы,
Адсюль жывіліся Бетховен, Моцарт,
і Тэрнскі, і Равенскі.

* * *

Без Галубка не будзе
Поўным неба беларускае...
А вунь і ён з тэатрам са сваім
(Працяг у наст. нумары.)

Вандроўка магілёўскіх сяброў ТБМ

Халоднай раніцай 5 чэрвеня наша грамада сяброў і прыхільнікаў магілёўскай арганізацыі ТБМ распачала сваю чарговую вандроўку. У гэты раз мы накіраваліся ажно ў Будслаў праз Зембін, Княгінін, Мядзел, Нарач і Крывічы. Першым нашым прыпынкам стаў Зембін, дзе знаходзіцца руіна Касцёла Унебаўзяцця Найсвяцейшай Панны Марыі. З Зембінам звязаны таксама імёны паэта Ізі Харыка (які тут нарадзіўся) і мастакі Надзі Лежэ (Хадасевіч), чия маці падходзіла з Зембіна. Наведаць музей Надзі Лежэ нам так і не ўдалося, але ў дарозе паслухалі цікавы распoved пра яе біографію і творчы шлях: звычайная жанчына з беларускай праўніцкай здзеісніла сваю мару - трапіла ў Парыж і стала мастакай (а потым і жонкай мастака Фернана Лежэ, якім захаплялася).

У Княгініне мы наведалі царкву Святой Тройцы, а ў Мядзелі - касцёл Маці Божай Шкаплернай XVIII стагоддзя. Далей наш шлях ляжаў да На-

рачы, дзе змаглі адпачыць, а хтосьці і паплюхацца ў яшчэ даволі халаднаватай нарачанскай вадзе.

У Крывічах нас чакаў касцёл Святога Андрэя Апостала, дзе знаходзіцца ўнікальная фігура Маці Божай і святых і фігура Збаўцы, якая лічыцца ў католікі цудатворнай і была прывезеная з трынітарскага кляштара ў Антокалі. Там паслухалі і невялікі распoved аб гісторыі ордэна трынітарыяў, які займаўся ратаваннем палонных і манахі нават

аддавалі сябе ў рабства ў амбен на чужую свободу.

Апошнім пунктам нашага падарожжа стал Будслаў і яго шыкоўны касцёл Унебаўзяцця Найсвяцейшай Панны Марыі, дзе мы змаглі пабачыць не толькі асноўную частку аздоб, але яшчэ і памяшканне за алтаром і старадаўнюю скульптурную кампазіцыю са Збаўцам, святым ды іншымі біблейскімі персанажамі.

Стомленыя, але задаволенымы мы вярнуліся ў Магілёў. Шчыры дзякую Алегу Дзяячкову, Сяргею Дымкову і ўсім, хто спрычыніўся да нашай вандроўкі.

Магілёўская гарадская арганізацыя ТБМ.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Юля Бажок,
Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Аляксей Карпенка,
Эла Оліна, Ігар Пракаповіч, Аляксей Пяткевіч,
Станіслав Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў,
Дзяніс Тушынскі, Аляксей Шалахоўскі.
<http://naszaslowa.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbn-mova.by/>
<http://nashaslova.mns.by/>

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб регістрацыі № 908 ад

18 снежня 2009 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даўгіна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:

231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslowa@tut.by

430 гадоў Сейлавічам

Вёсцы таксама трэба свята, трэба сяды-тады разагнуцца ад спрадвечных, як сама зимля, градаў. Сейлавіцкі сельсавет Нясвіжскага раёна ахвотна падтрымлівае ініцыятывы работнікаў культуры па адзначэнні дзён вёскі. 9 ліпеня свой дзень адзначылі Сейлавічы. Тут не вельмі падыходзіць слова «вёска», бо Сейлавічы спрадвеку складаліся з вёскі і засценка і разам іменаваліся сялом, а ў нямецкай кнізе «Erdbeschreibung» за 1788 год называ-

ны Stadchen, што па-нашаму - мястэчка. Сейлавічы адзначалі сёлета 430-я ўгодкі першага пісьмовага ўспаміну, і вельмі радасна, што цераз такі тэрмін сяло не заняпала, пра што сведчыць і выдатны калектыв «На-

тхненне» мясцовага клуба, які вёў рэй на свяце, а дапамагала ім яшчэ адно «Натхненне» - з Заазер'я.

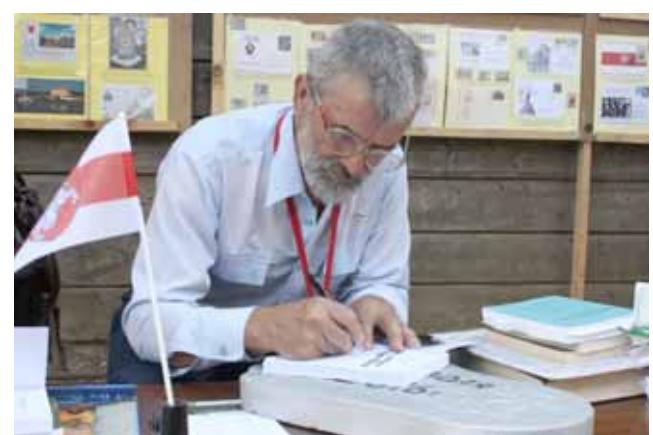
I трэба сказаць, што тутэйшыя жыхары аказаліся ўдзячнымі глядачамі, ахвотна

Nashi kar.

Баяцца нават уласнай гісторыі

Даследчык і краязнаўц Лявон Карповіч правёў першую прэзентацыю кнігі "Маё мястэчка Луна-Воля". Сустрэча адбылася ў родным мястэчку Лунна і сабрала некалькі дзясяткаў аматараў гісторыі з розных куткоў Гарадзеншчыны. Пра сустрэчу расказвае Лявон Карповіч:

- Прэзентацыю планавалі правесці або ў клубе, або ў школе, або ў бібліятэцы. Калі мой сябра звярнуўся ў сельсавет па дазвол, каб правесці

прэзентацыю кнігі, выканала абавязкаў старшыні сельсавета

краязнаўцы высока ацэньваюць кнігу.

Язэп Палубятка:

- Кніга напісана выключна пра жыхароў мястэчка, пра іх лёсы, пра іх пакуты, пра жыццё ў розныя часы. І калі падобная кніга выйдзе ў кожным населеным пункце, то мы ўжо ніколі не забудзем, што яны існавалі на зямлі. У кнізе - амаль 300 старонак гісторыі мястэчка Лунна, і яна з'яўляецца міні-энцыклапедый жыцця ў зах.-бел. мястэчку.

Выданне з'яўлялася дзякуючы ініцыятыве Гарадзенскай бібліятэцы ў серыі "Краязнаўцы Беларусі".

Беларускі Радыё Рацыя.

Аўтары цалкам адказныя за падбор

і дакладнасць прыведзенай інфармацыі.

Рэдакцыя рукапісы не вяртае.

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.

231300, г. Ліда, вул. Ленінскай, 23.

Выдавец: Установа інфармацыі "Выдавецкі дом ТБМ".

Газета падпісана да друку 11.07.2016 г. у 17.00. Замова № 1385.

Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 2000 асобнікаў.

Падпісны індэкс: 63865.

Кошт падпіскі: 1 мес.- 1,06 руб., 3 мес.- 3,18 руб.

Кошт у розницу: па дамоўленасці.